

Het nieuwe continuo-orgel

De nieuwbouw van het continuo-orgel door Nijse Orgelbouw met gebruikmaking van het pijpwerk uit het Verschueren pijporgel uit de voormalige ziekenhuiskapel (Franse Klooster) Sittard.

STICHTING BEHOUD FRANSE KLOOSTER

Inhoudsopgave

Voorwoord	Pagina: 2
De geschiedenis van het orgel	Pagina: 4
De ontmanteling van het orgel	Pagina: 11
De nieuwbouw van het orgel	Pagina: 15
De vele sponsoractiviteiten	Pagina: 23
Orgelmaker A. Nijssse en zoon	Pagina: 26
Stichting Behoud Franse Klooster	Pagina: 28

Voorwoord

Met trots en in grote dankbaarheid hebben wij in juni 2022 het continuo-orgel mogen plaatsen in de parochiekerk Heilig Hart van Jezus in Overhoven-Sittard. Een orgel met een rijke geschiedenis. Oorspronkelijk was het een elektro-pneumatisch pijporgel van de firma Verschueren, onder de naam opus 104. Het heeft ontzettend lang dienst gedaan voor de begeleiding van de liturgie in de ziekenhuiskapel aan de Walramstraat/Heinseweg in Sittard bij de zusters en ziekenhuis van de “*Goddelijke Voorzienigheid*”, nadien *Maaslandziekenhuis*. Vanwege de verhuizing van het ziekenhuis in januari 2009 is de ziekenhuiskapel onttrokken aan de eredienst. Pijnlijk was het om te constateren dat verval, vandalisme en uiteindelijk een grote binnenbrand het orgel flink had verwoest.

Dankzij de inspanningen van de ‘*Stichting Behoud Franse Klooster*’ is het orgel gered van de sloopcontainer. Na jarenlange inzet, ruim 13 jaar, met vele benefietconcerten, benefietactiviteiten, vriendenwerving en de tomeloze inzet van het bestuur, vrijwilligers en alle sympathisanten heeft het orgel een nieuw leven gekregen. Dit als een nieuw gebouwd continuo-orgel met gebruikmaking van het fraaie pijpwerk uit het voormalige ziekenhuisorgel.

Wij willen u graag uitnodigen om dit boekje eens door te bladeren en de foto’s te bekijken. De geïnteresseerde mensen onder ons kunnen zich inlezen in de ontwikkelingen die dit mooie instrument de afgelopen 13 jaren heeft doorgemaakt. Dit boekje geeft chronologisch de mooie geschiedenis weer van dit instrument.

Wij zijn heel veel dank verschuldigd aan iedereen die, op welke wijze dan ook, heeft bijgedragen aan “*het nieuwe leven*” van dit mooie orgel. In het bijzonder willen wij de naam van Ludo Jansen noemen († 14-12-2019). Hij was medeoprichter en voorzitter van de stichting en kartrekker van het orgelproject. Verder bedanken we alle overige bestuursleden, vrijwilligers, vrienden van de stichting,

alle muzikanten en mensen die hebben bijgedragen aan de benefietconcerten en benefietactiviteiten in de afgelopen jaren, alle sponsoren en subsidiënten. Zonder al deze hulp was de realisatie van de nieuwbouw en hiermee een nieuw leven voor het pijpwerk van het orgel uit de voormalige ziekenhuiskapel, niet mogelijk geweest.

Wij hebben als gemeenschap de handen ineengeslagen en het is gelukt dit nieuwe instrument op te leveren.

Wij hopen dat u veel jaren mag genieten van dit instrument als luisteraar, bespeler, leerling, kerkganger of cultuurliefhebber.

Bestuur Stichting Behoud Franse Klooster Sittard

Augustus 2022

De geschiedenis van het orgel

Onze stichting is in het bezit van de archiefstukken zoals beschrijvingen, bouwtekeningen en correspondentiebrieven betreffende de bouw van dit orgel in de jaren 1938 / 1939. Als bij het lezen van dit hoofdstuk uw interesse is gewekt om nog meer specifieke achtergrondinformatie te willen weten, dan kunt u via het secretariaat van onze stichting de archiefstukken opvragen.

Voormalige ziekenhuiskapel waar het orgel oorspronkelijk heeft gestaan (foto anno 2008).

Voor de bouw van het nieuwe pijporgel destijds heeft het bestuur van het R.K. Ziekenhuis zich deskundig laten bijstaan door adviseur *Den Zeereerwaarde Geleerde Heer. Dr. C. Huygens. O.F.M., directeur der kerkmuziekschool (Plompstorengracht 3 Utrecht).*

Op 27 oktober 1938 heeft Huygens namens het ziekenhuisbestuur verschillende orgelbouwers aangeschreven, waaronder ook Verschuieren uit Heythuysen. In de brief schrijft Huygens: *“Zonder zich tot iets te verbinden, nodigt het ook U uit, een ontwerp te willen maken van speeltafel en binnenwerk en in grote lijnen een schets te geven van de orgelkast met prijsopgave (orgelkast en motor afzonderlijk). De definitieve tekening zal eventueel door een architect, door het Bestuur daartoe aangezocht, moeten worden goedgekeurd”*.

In dezelfde brief beschrijft Huygens een aantal *desiderata* (Latijn voor *“dingen waar in het ontwerp naar verlangd wordt”*). Hier volgt een opsomming van een aantal *desiderata*:

- Het orgel komt te staan op de bovenste koorzolder tegen de achterwand. De opstelling van het orgel wordt zo gemaakt dat het aanwezige grote ronde glas-in-lood raam *“Christus tussen ranken en vogels”* van atelier Joep Nicolas zichtbaar blijft.

De opstelling van het orgel onder het glas-in-lood raam.

- In de eerste plannen werd de speeltafel in het midden voor het orgel geplaatst op een verhoging zodat de organist de priester op het priesterkoor te alle tijden kon zien. Ook moest er rekening mee gehouden worden dat er voldoende ruimte was tussen de balustrade en de speeltafel, zodat daar de koorleidster kon staan en men passeren kon. Uiteindelijk bij de bouw is de speeltafel niet in het midden voor het orgel geplaatst, maar aan de zijkant, weliswaar op een verhoging.

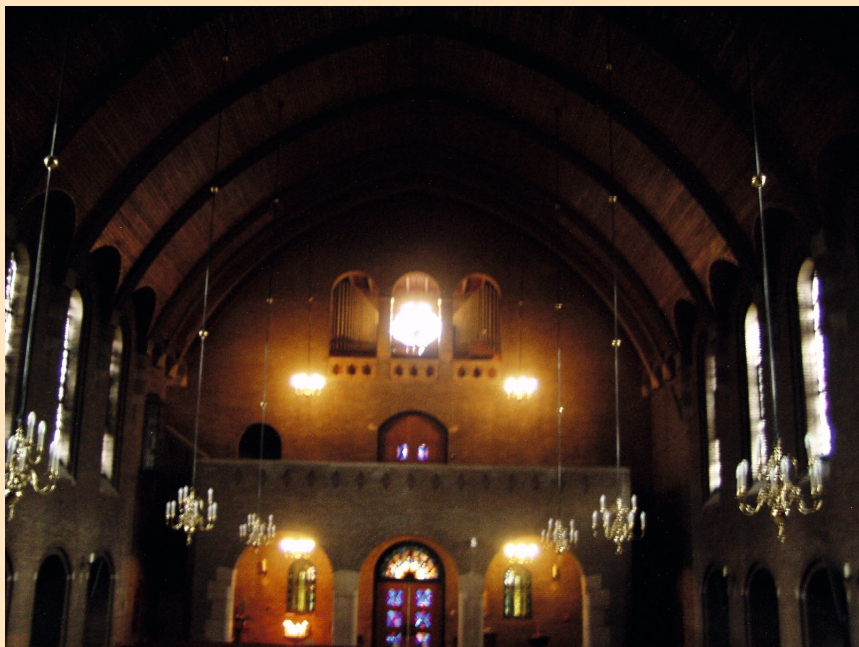
- We kunnen uit deze correspondentiebrief duidelijk opmaken dat het niet gaat om een parochiekerk maar om een ziekenhuiskapel, omdat de kapel goed wordt verwarmd. Huygens schrijft: *“In den winter, als er gestookt wordt, is het boven erg warm. Misschien verdient het aanbeveling in de houten zoldering boven het orgel een rooster te doen aanbrengen”*.

- Tevens kunnen wij concluderen dat de zusters destijds wensten dat het orgelmeubel ook van goede kwaliteit moest zijn: *“De speeltafelkast van massief eikenhout (géén fineer!). De toetsen der manualen van elfeniet en ebbenhout. De kast geheel van eikenhout (de panelen van triplex)”*. Ook de orgelbank moest vervaardigd zijn van massief eikenhout.

- Men wenste graag een *‘Engels front’* waarvan de frontpijpen een *dof aluminium* kleur moesten hebben.

- Wij kunnen ons het orgel herinneren met de zachte klanken en registratie als kloosterorgel. Huygens omschrijft de intonatie als: *“Karakteristiek, nobel. Aan prompte, correcte aanspraak wordt het grootste gewicht gehecht. Een vlug en duidelijke staccato wordt verlangd in alle registers bij alle tonen. Onberispelijke egalisatie. De tongwerken in de manualen van Fransch fabrikaat, met decrescendo in den baskant”*.

- De kapel heeft 200 zitplaatsen, er is een houten gewelf, de akoestiek is goed en de orgelmuziek moet door de drie bogen van de bovenste koorzolder in de kapel worden gedragen.

Het orgel staat op de bovenste koorzolder achter de drie bogen.

- Een leuke anekdote is dat de werknemers van de orgelfirma tijdens de bouw van het orgel de maaltijden mochten gebruiken in het ziekenhuis. Tevens vraagt Huygens garantie te geven voor: *“een groote stemming en revisie en twee stemmingen van tongwerken vóór Paschen en Kerstmis”*. Hiermee blijkt dat men zeer grote waarde eraan hechtte, dat het orgel zeer zuiver moest klinken met Pasen en Kerstmis!

De opsomming van een aantal desiderata wordt beëindigd met de zin: *“verdere detaillering van het werk zullen bepaald worden in overleg met en volgens opgave van Pater Huygens”*.

Aan de orgelbouwers werd gevraagd om een ontwerp, schets en begroting in te dienen vóór 6 november 1938 aan *Dr. Huygens, Directeur der Kerkmuziekschool, Plompstorengracht 3, Utrecht, die in deze namens het Bestuur van het ziekenhuis als deskundige optreedt.*

In de archiefstukken kunnen wij teruglezen dat men eind december 1938 de opdracht gunt aan Verschuieren Orgelbouw. Zo kunnen wij lezen uit een brief van Verschuieren aan Huygens, opgemaakt op 28 december 1938: *“Zeer eerwaarde Heer! Hierbij ontvangt U de gewijzigde begroting voor het nieuw orgel voor het Rooms Katholieke Ziekenhuis te Sittard. Hierin zijn diverse wijzigingen en aangevingen uit ons onderhoud d.d. 27 december opgenomen. Daarna ontvangen wij graag het concept-contract gecorrigeerd retour. Wij zullen dan het contract in duplo direct opmaken en U dit toezenden. Met dank voor Uwe zeer gewaardeerde opdracht tekenen wij met de meeste..... Hoogachting....”*

In de *dispositie en omschrijving van het nieuw te bouwen orgel* opgemaakt op 28 december 1938 schrijft ‘Verschuieren Orgelbouw’ over de intonatie / registratie het volgende:

- Bourdon 8': voor begeleiding van Gregoriaans;
- Koperprestant 4': kloeke, frisse, zingende toon;
- De intonering wordt in overeenstemming gebracht met de akoestiek der kapel;
- Aan prompte aanspraak en goede egalisatie mogen de hoogste eisen gesteld worden;

De kosten van het orgel met genoemde omschrijvingen waren *VIJFDUIZEND ZEVENHONDERD VEERTIEN GULDEN f. 5.714,-*. In 1939 werd het orgel door Verschuieren gebouwd en opgeleverd onder de naam *Opus 104*. Opus is de Latijnse benaming voor werk. Verschuieren kende aan zijn werken een nummer toe.

***De oorspronkelijke dispositie van het Verschuieren-orgel
uit de kapel van het Franse Klooster.***

<p><i>Onderklavier:</i> <i>Prestant 8'</i> <i>Spitsfluit 8'</i> <i>Bourdon 8'</i> <i>Koperprestant 4'</i> <i>Roerkwint 2 2/3'</i> <i>Mixtuur 3 -4 st.</i> <i>Echotrompet 8'</i></p>	<p><i>Bovenklavier:</i> <i>Dulciana 8'</i> <i>Vox Caelestis 8'</i> <i>Dolce 8'</i> <i>Nachthoorn 4'</i> <i>Kwint 2 2/3'</i> <i>Blokfluit 2'</i> <i>Kromhoorn 8'</i></p>
<p><i>Pedaal:</i> <i>Subbas 16'</i> <i>Gedektbas 8'</i></p>	<p><i>Extra speelhulpen:</i> <i>Koppelingen:</i> <i>Ped. + Man. I</i> <i>Ped. + Man. II</i> <i>Man. I + II</i> <i>Man. I + II16'</i> <i>Man. II + II16'</i> <i>Man. II normaal af</i> <i>Tremelo</i></p>

Sinds de oplevering van het orgel werd het instrument veel gebruikt in de voormalige ziekenhuiskapel bij tal van liturgische vieringen en gebedsmomenten. Ook werd het instrument veel bespeeld door religieuzen, artsen, verpleegkundigen en overige medewerkers van het ziekenhuis. Bij menigeen staat dit mooie instrument in het geheugen gegrift.

De orgelmaker Baer Reijnen (*† 26 maart 2022*) die in het voormalig Sittards ziekenhuis (van 2004 t/m 2008) het orgel regelmatig kwam stemmen en die vroeger bij Verschuieren had gewerkt en ook in de vorige eeuw regelmatig bij de zusters kwam om het orgel te stemmen, vertelde:

“De zusters onderhielden het orgel als hun kindje. Er was een vaste zuster die destijds op het orgel speelde en het orgel in zeer goede staat bleef houden samen met de medezusters en het ziekenhuis”.

In de jaren 70 van de vorige eeuw verhuisden vele koren van het oksaal naar het priesterkoor. Ook in de kapel plaatste men op het priesterkoor een elektronisch orgel. Het grote pijporgel werd vanaf die tijd vele jaren niet meer gebruikt en stond te *verstoffen* op het oksaal. Totdat er rond de eeuwwisseling een patiënt in het ziekenhuis lag die geïnteresseerd was in pijporgels en orgelbouw! De patiënt kwam regelmatig in de kapel en het grote pijporgel trok steeds zijn aandacht. Na ontslag uit het ziekenhuis is de patiënt een aantal keren teruggekeerd naar de kapel en heeft samen met de toenmalige organist van de kapel het orgel weer aan de gang gekregen. Toen is men het orgel weer vaker gaan bespelen. Men kwam er weer achter hoe bijzonder mooi dit instrument was. Maar ook hoeveel dit instrument had geleden doordat er jaren niet op gespeeld is. In 2004 heeft het ziekenhuisbestuur van het toenmalige *Maaslandziekenhuis* akkoord gegeven voor een *groot onderhoud*, uitgevoerd door Baer Reijnen. Alle registers werden grondig gestemd en defecten werden verholpen. Het orgel klonk weer als vanouds!

Van 2004 tot en met de sluiting van de ziekenhuiskapel in januari 2009 werd het orgel zeer regelmatig gebruikt bij de wekelijkse Eucharistievieringen. Daarnaast werd het instrument gebruikt voor orgelstudie. Verschillende (oud)medewerkers van het ziekenhuis en de organist van de kapel kwamen regelmatig studeren op het orgel. Ook werden er zeer regelmatig orgelconcerten gegeven op dit orgel.

De ontmanteling van het orgel

Vanwege de verhuizing van het ziekenhuis is de oudbouw (het Franse Klooster) en de ziekenhuiskapel leeg komen te staan. Op zondag 25 januari 2009 heeft de laatste Eucharistieviering plaatsgevonden in de ziekenhuiskapel. Deze viering, voorgegaan door inmiddels emeritus rector M. Reul, emeritus conrector pater J. Verkoelen, werd opgeluisterd door Vocaal Ensemble Alouette, sopraan Marie-Jeanne Lemmen en organist Efreml Verleng.

Sopraan Marie-Jeanne Lemmen

Organist Efreml Verleng

Tijdens deze laatste Eucharistieviering werd de kapel onttrokken aan de eredienst en werd het Allerheiligste uit het tabernakel gehaald en de relikwie verwijderd uit het altaar.

Na de sluiting van de kapel heeft de vrijwilligersgroep onder leiding van organist Efreml Verleng het orgel deskundig ingepakt in plastic om stof en beschadigingen tegen te gaan.

De vrijwilligersgroep sprak haar zorgen uit over de situatie van het orgel in de leegstaande kapel en heeft dit regelmatig met Orbis (de toenmalige eigenaar), de gemeente en andere partijen besproken.

De zorgen en angsten van de vrijwilligersgroep werden werkelijkheid toen op zaterdagochtend 19 juni 2010 in de kapel een brand woedde, waardoor niet alleen de kapel maar ook het orgel zwaar beschadigd zijn geraakt.

In eerste instantie leek het orgel “*verloren*”. Het frontwerk, de speeltafel maar ook alle houten onderdelen hebben veel brand- en roetschade opgelopen.

Na deskundige inspectie bleek dat verschillende registers (pijpwerk) nog in goede staat waren en dat het de moeite waard was om deze te demonteren.

Brandschade in 2010.

In het voorjaar van 2011 hebben vrijwilligers het gehele pijpwerk van het orgel gedemonteerd, getransporteerd en veilig opgeslagen. Tijdens deze demontage werd het duidelijk dat verschillende registers nog in perfecte staat verkeerden.

De versmolten plastic is zichtbaar op de orgelpijpen.

In het najaar 2011 werden de zware orgelonderdelen (mechanieken) gedemonteerd en opgeslagen. De stichting is dankbaar dat de gemeente Sittard-Geleen een ruimte ter beschikking heeft gesteld voor de opslag van de orgelonderdelen in de kelderruimtes van het voormalige politiebureau aan de President Kennedysingel in Sittard.

Demonteren en naar beneden takelen van de zware orgelonderdelen.

Vrijwilligers van de stichting zijn druk in de weer geweest om alle orgelpijpen vakkundig op te slaan. Orgelpijpen zijn heel kwetsbaar en het was belangrijk om het doorzakken van de orgelpijpen te voorkomen. De vrijwilligers van de stichting hadden stellages gebouwd waarop de orgelpijpen netjes ingepakt naast elkaar lagen.

Opslag in de kelder van het voormalige politiebureau.

Het orgel heeft in de opslag gelegen in de kelders van de President Kennedysingel van 2011 t/m 2018.

Op 22 mei 2018, na een tropische regenbui, stroomde water in vele kelders in Sittard en in de omgeving..... Ook in de kelder van het voormalige politiebureau. Gelukkig lag het pijpwerk hoger op de stellages. Echter, vanwege vocht en schimmel en om te voorkomen dat het vocht verdere schade aan het pijpwerk zou toebrengen, heeft het stichtingsbestuur besloten om in hetzelfde jaar het gehele pijpwerk van het orgel over te brengen naar de werkplaats van Nijssse Orgelbouw in Oud-Sabbinge (Zeeland).

In het najaar van 2019 heeft het stichtingsbestuur de formele opdracht gegeven aan Nijssse voor de bouw van het continuo-orgel, met gebruikmaking van het pijpwerk van het Verschueren orgel afkomstig uit de kapel van het Franse Klooster.

De nieuwbouw van het orgel

Het nieuwe continuo-orgel mag worden beschouwd als volledige nieuwbouw met gebruikmaking van een belangrijk deel van het pijpwerk afkomstig uit het voormalige Verschueren orgel. De brand in 2010 had het orgel dermate beschadigd, dat het houtwerk (houten kast en houten mechanieken), de speeltafel en ook de orgelpijpen vooraan in het instrument, onherstelbaar beschadigd zijn geraakt. Het mag als een wonder worden beschouwd dat het fraaie pijpwerk achter het front nog grotendeels intact was. Dit mooie pijpwerk is grotendeels gebruikt bij de bouw van het nieuwe continuo-orgel. Een bijzonder kenmerk is dat het pijpwerk zacht geïntoneerd is. Het orgel stond immers voorheen in een klooster- en ziekenhuiskapel. Deze zachte intonatie van dit nieuwe instrument komt volledig tot zijn recht in de ruimte waar het nu staat.

De naam 'continuo' verwijst in oorsprong naar de barokmuziek. Basso continuo, kortweg continuo, is een manier van het begeleiden die vooral in de barokmuziek veel gebruikt wordt. De naam wordt soms ook gebruikt voor de instrumenten die de begeleiding spelen. In letterlijke zin is een continuo-orgel een klein pijporgel dat gebruikt wordt bij orkesten en (barok)ensembles voor muzikuitvoeringen. Het instrument heeft dan een bepaalde grondtoon in de muzikale uitvoering als aanvulling van de overige instrumenten. Tevens is het zeer geschikt voor begeleiding van instrumentalisten en solisten vanwege de 'zachte liefelijke klanken'. Het orgel kan verplaatst worden.

Ons nieuwe orgel noemen wij ook een continuo-orgel, niet alleen omdat het orgel verplaatsbaar is, maar ook vanwege de *'zachte en liefelijke klanken'*. Eigenlijk mogen wij het orgel beschouwen als een *'uitgebreid continuo-orgel'*, omdat het naast *begeleidingsregisters* ook verschillende *soloregisters* heeft. Het is een volwaardig pijporgel met twee klavieren (*manualen*), volledig pedaal en acht registers.

Zowel het kenmerk van *continuo* zit in dit nieuwe instrument (*zachte registers en verplaatsbaar*) alsook mooie registers voor soloregistraties en een koppeling waarbij alle registers tegelijk klinken en flink orgelspel het kerkgebouw vult.

Het bijzondere aan dit orgel is dat dit geschikt is voor samenspel met koren, solisten en ensembles. Hierdoor kan het orgel breed ingezet worden voor de erediensten, concerten en muzikale studies.

De beginfase van de bouw.

De orgelpijpen zijn gerestaureerd en geplaatst.

Het orgel opgebouwd in de orgelwerkplaats.

Het orgel is vervaardigd van licht massief gelakt eikenhout. Een belangrijke verandering in de nieuwbouw is, dat de tractuur is veranderd van elektro-pneumatisch naar mechanisch. Eenvoudig gezegd betekent het een verandering van elektrische verbindingen tussen de klavieren en orgelpijpen naar mechanische verbindingen door bijv. touwtjes en latjes. Een elektro-pneumatisch orgel heeft vele schakelaartjes op de speeltafel.

De speeltafel van het voormalige Verschueren orgel uit de ziekenhuiskapel (foto anno 2008). Het is zichtbaar dat de registers allemaal schakelaartjes zijn.

Een mechanisch orgel heeft trekregisters (knoppen).

De speeltafel van het voormalige Verschueren orgel uit de ziekenhuiskapel (foto anno 2008). Het is zichtbaar dat de registers allemaal schakelaartjes zijn.

Het speelklavier en trekregisters van het nieuwe continuo-orgel (anno 2022).

Voor de organist, en met name in de barokmuziek, heeft dit een bijzondere meerwaarde omdat de touché (*aanslag*) meer voelbaar is in het musiceren.

Het stalen onderstel met de zwenkwielen is verwerkt in de ombouw en hierdoor niet zichtbaar. Tijdens het verplaatsen kan het pedaal losgekoppeld worden. De orgelbank kan ook apart verplaatst worden. In het front van het orgel zitten orgelpijpen van de ‘*Koperprestant*’ van het voormalige Verschueren-orgel. Dit register stond in het archief omschreven als een “*kloeke, frisse, zingende toon...*”

Het front van het continuo-orgel.

Het orgel heeft twee klavieren. Het onderklavier is voor de begeleiding en het bovenklavier voor de soloregistraties. Het pedaal is permanent gekoppeld aan het onderklavier. Ook is er een klavierkoppel. De muziklessenaar is helemaal dicht aan de achterzijde, zodat de bladmuziek er niet doorheen kan vallen. De muziklessenaar en het pedaal zijn voorzien van ledverlichting.

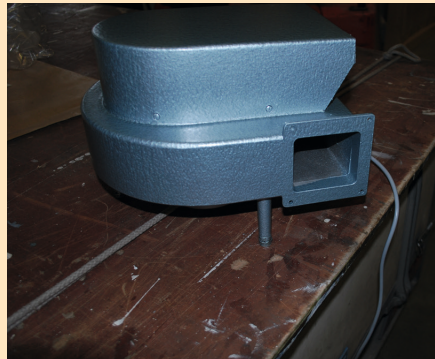

Het speelklavier van het continuo-orgel.

Naast de orgelklavieren is er een contactslot gemaakt om de windmotor en verlichting aan en uit te zetten. In het continuo-orgel zit een nieuwe geruisloze ‘*Ventus windmachine*’ met een eiken magazijnbalg. De windladen en mechanieken zijn van eikenhout.

De bouw van de mechanieken.

De windmachine.

Als organist kun je over het meubel kijken en zodoende is er altijd contact met de dirigent mogelijk als er een koor of orkest is. De toonhoogte is 440 Hz zodat er altijd met andere instrumenten kan worden gemusiceerd. De intonatie is afgestemd op de kerkruimte.

De dispositie van het continuo-orgel

Onderklavier:

Holpijp 8 (groot octaaf grenen pijpen, rest metaal)

Roerfluit 4 (gedekte fluit 4, geheel metaal)

Bovenklavier:

Prestant 8 (koperprestant, groot octaaf transmissie met Bourdon 8)

Bourdon 8 (groot octaaf grenen pijpen, rest metaal)

Openfluit 4 (geheel metaal)

Gemshoorn 2 (geheel metaal)

Nasard 3 (geheel metaal, vanaf klein c)

Terts 1 3/5 (discant)

Extra speelhulpen:

Pedaal (permanent gekoppeld aan het onderklavier)

Crescendo (het dak kan open- en dicht om het volume van het orgel te regelen)

Klavierkoppel

Tremulant

De vele **Sponsoractiviteiten**

Al vanaf 2011 organiseert de Stichting Behoud Franse Klooster vele sponsoractiviteiten voor de herbouw- en restauratie van het door de brand beschadigde orgel uit de kapel van het Franse Klooster.

In totaal hebben er meer dan 30 benefietconcerten plaatsgevonden in de kerken van Sittard en omgeving. Omdat wij voorzichtig zijn met het noemen van namen, om te voorkomen dat wij iemand zouden vergeten, willen wij eenieder bedanken voor hun bijdrage aan de vele benefietconcerten met name alle muzikanten, vrijwilligers, beheerders en personeel van de desbetreffende kerkgebouwen en zeker alle trouwe bezoekers van onze concerten. De opbrengsten van de concerten zijn ten goede gekomen aan de bouw van het nieuwe continuo-orgel.

Het doel van de concerten was niet enkel om gelden te genereren voor het orgelproject. Er ontstond ook een familiale band waarbij de muziek mensen samenbracht, keer op keer. Op een laagdrempelige wijze werd genoten van cultuur en mooie muziek. Tegelijk was er ook een podium voor muzikaal talent om ingestudeerde muziekstukken aan een hartelijk en zeer dankbaar publiek te laten horen. Er was steeds een sfeer van saamhorigheid.

Wij mochten in de afgelopen jaren telkens vele trouwe gasten verwelkomen. Wij hopen van harte dat wij in de toekomst, rondom het continuo-orgel, net als voorheen, weer vele muzikanten, vrijwilligers en concertbezoekers samen mogen brengen rondom muziek, zodat we van deze cultuur op een laagdrempelige wijze kunnen genieten.

Benefietconcert / kerstconcert 11 december 2016 in de St. Pauluskerk Limbrichterveld.

Naast de benefietconcerten hebben er ook andere sponsoractiviteiten plaatsgevonden. In het bijzonder willen wij graag de “paasstukjesacties” benoemen die vele jaren in Sittard rondom Pasen heeft plaatsgevonden. Op een gegeven moment werd de “paasstukjesactie” zo bekend, dat wij al in januari van het jaar bestellingen ontvingen voor één of meerdere paasstukjes. Dank aan onze vrijwilligers die jaren lang vele uren bezig zijn geweest met het maken van de paasstukjes.

Vrijwilligers zijn druk in de weer om de paasstukjes te maken.

Ook veel dank aan iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan het tot stand brengen en promoten van het boek en de film getiteld *“Adieu aux Sœurs”*, waarin op een inspirerende manier de herinneringen aan een eeuw Franse zusters in Sittard zijn weergegeven.

Mede dankzij de sponsoractiviteiten, maar zeker ook dankzij enkele grote sponsorbedragen van verschillende organisaties, is het ons gelukt om het continuo-orgel te laten bouwen. Nogmaals dank aan iedereen die hieraan heeft bijgedragen, op welke wijze dan ook!

Orgelmaker

A. Nijse en zoon

De geschiedenis van orgelmakerij Nijse en zoon in het kleine dorp Oud-Sabbinge begon officieel in 1938 toen oprichter Adriaan Nijse zich liet inschrijven bij de Kamer van Koophandel in Goes.

Adriaan was handig in het repareren van harmoniums. Toen het kerkorgel van de Gereformeerde Gemeente in Wolphaartsdijk mankementen vertoonde kon hij daar uitkomst bieden. Dat was mede de aanzet tot de orgelmakerij. In de beginjaren was nog volop voelbaar dat de Nederlandse samenleving verzuild was tot op het bot. Zo zag Adriaan een klus aan een orgel in een rooms-katholieke kerk voorbij gaan, omdat hij protestants was, namelijk lid van de Gereformeerde Gemeente en later van de Nederlandse Hervormde Kerk.

René Nijse (uit een artikel van Willem Staat, PZC 2013)

De orgelmakerij wordt tegenwoordig gerund door zoon René, evenals zijn vader vlot van de tongriem gesneden.

Hij kan als een vakman worden beschouwd, want je mag niet zomaar het nieuwe orgel bouwen voor de kerk in Kampen waar de befaamde organist KlaasJan Mulder speelde.

De laatste jaren blijft het werk beperkt tot restauratie en onderhoud. Had de firma in 1980 35 orgels in onderhoud, nu zijn dat er 450.

René is zelf gepokt en gemazeld in de orgelbouw en de kerkmuziek. Hij is organist bij de Maranathakerk in Goes, de Geerteskerk in Kloetinge en de Nicolauskerk in Wolphaartsdijk.

Na orgelles te hebben gekregen van oom Bert, een broer dus van vader Adriaan, volgde hij nog twaalf jaar onderricht bij de befaamde Kees van Eersel.

Zo'n muzikaal fundament komt natuurlijk uitstekend van pas bij het vak van orgelmaker. Een goed muzikaal gehoor is daarbij de facto onmisbaar.

René Nijse aan het werk in de orgelwerkplaats.

De enige resterende orgelmakerij in de provincie Zeeland

Voorheen hebben meer Zeeuwse bedrijven orgels gebouwd. De laatste decennia is de firma Nijse de enige resterende orgelmakerij in de provincie Zeeland. Het is te hopen dat dit specifieke vakgebied lang voor Zeeland behouden mag blijven.

Stichting

Behoud Franse Klooster

Stichting Behoud Franse Klooster te Sittard beijvert zich voor de roerende en onroerende zaken behorende tot het Franse Klooster waaronder de kapel en het orgel.

In 2011 zijn de activiteiten van enthousiaste vrijwilligers die zich beijverden voor het behoud van het Franse Klooster, voor de kapel en het orgel ondergebracht in een stichting. Daarmee werd een formele en juridische status gegeven aan hun activiteiten.

De stichting bij notariële akte opgericht op 8 juli 2011 kreeg de naam: *“Stichting Behoud van Klooster, Kapel en Orgel zijnde het Erfgoed van de Zusters van de Goddelijke Voorzienigheid gelegen aan de Walramstraat 23 te Sittard”*.

In de statuten is de volgende doelstelling opgenomen: *“Het behouden van het erfgoed van zusters van de Goddelijke Voorzienigheid gelegen aan de Walramstraat 23 te Sittard en aanwezig als onroerende en roerende zaken ten behoeve van de Sittardse/Geleense Gemeenschap”*.

De stichting zal dit doel trachten te realiseren door:

- Het verwerven en conserveren van alle roerend kerkelijke, museale en artistieke zaken die tot het erfgoed behoren.
- Het ontplooiën van culturele en maatschappelijke activiteiten die het behoud van het erfgoed ondersteunen.
- Alle activiteiten die een passende herbestemming van het erfgoed bevorderen.

De stichting heeft geen winstoogmerk. De toekomstige bestemming van de gebouwen en de restauratie en herplaatsing van het orgel, die naar de mening van de stichting moet passen bij de historische waarde van het erfgoed, zijn de belangrijkste speerpunten.

Aangezien de stichting verwacht dat passende herbestemming een kwestie is van lange adem, wordt door de stichting veel druk gezet op de eigenaar om aandacht te besteden aan de conservering en veiligheid van de gebouwen. Tot de gebouwen behoort ook de prachtig vormgegeven kapel (1932) met de bijzonder gebrandschilderde ramen van Joep Nicolas. In de afgelopen periode heeft brandstichting en vandalisme aanzienlijke schade toegebracht aan de gebouwen. Met name kapel en orgel hebben behoorlijk geleden door brandschade.

De middelen van de stichting bestaan uit vrijwilligers, vrienden en beperkte financiële middelen. De vrijwilligers hebben vele jaren de groenvoorziening verzorgd rondom de gebouwen en het veldkruis, folders, nieuwsbrieven meerdere keren per jaar rondgebracht en ondersteuning gegeven bij de concerten. Al eerder is genoemd hun bijdrage aan de sponsoractiviteiten. Belangrijk was ook hun assisteren bij het onderhoud en de conservering van de opgeslagen orgel onderdelen en het veilig verwijderen van diverse kerkelijke attributen en het professioneel renoveren van kerkelijke objecten uit de kapel. De vrienden van de stichting ondersteunen met een klein bedrag per jaar onze activiteiten. Met voldoening kijken we terug op de vele ontmoetingsdagen samen met de vrijwilligers en met de zusters van de Goddelijke Voorzienigheid, een dag van verbondenheid om samen droevige gebeurtenissen een plek te geven en/of om feestelijke gebeurtenissen te vieren. Een speciaal woord van dank willen wij richten tot de zusters van de Goddelijke Voorzienigheid die ons zo trouw ondersteund hebben bij al onze activiteiten, hun aanwezigheid bij de concerten en niet te vergeten hun mooie en inspirerende bijdragen aan de film en het boek *“Adieu aux Sœurs”* over hun geschiedenis.

Zusters van de ‘Goddelijke Voorzienigheid’, Yvonne Jansen en het bestuur van de Stichting ‘Behoud Franse Klooster’ (foto anno 2021).

Wij hopen dat u de instandhouding en het onderhoud van het continuo-orgel, alsook de activiteiten van onze stichting voor promotie van de orgelcultuur met behulp van dit instrument zoals het faciliteren van orgellessen voor kinderen en het organiseren van (orgel)concerten, financieel wil ondersteunen door een bijdrage over te maken naar IBAN: NL31 RABO 0140152857 of “vriend” te worden van onze stichting. Neemt u contact op met het secretariaat van onze stichting als u vriend wil worden.

STICHTING BEHOUD FRANSE KLOOSTER
info@stichtingbehoudfranseklooster.nl
www.stichtingbehoudfranseklooster.nl